

26.1.2010

OM 24/33/2009

EDUNVALVONTAPALVELUIDEN TUOTTAMISTAPAA ARVIOIVA JA KEHITTÄVÄ TYÖRYHMÄ

Asettaminen

Oikeusministeriö on tänään päättänyt asettaa työryhmän suunnittelemaan ja kehittämään edunvalvonnan tuottamistapoja ja ostopalvelujen käytön laajentamista.

Toimikausi

Työryhmien toimikausi on 1.2.2010 – 31.12.2010

Taustaa

Laki holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä tuli voimaan 1.1.2009 (575/2008). Lain 1 §:n mukaan edunvalvontapalveluiden järjestämisellä tarkoitetaan huolehtimista siitä, että holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) tarkoitettuja edunvalvojan tehtäviä varten on saatavissa alueellisesti riittävä määrä edunvalvontapalveluita. Edunvalvontapalveluiden järjestämisen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat lain mukaan oikeusministeriölle.

Palveluiden järjestämisestä vastaa edunvalvonta-alueella valtion oikeusaputoimisto. Maa on jaettu oikeusministeriön 9.10.2008 antamalla asetuksella oikeusaputoimistoittain 41 edunvalvonta-alueeseen. Edunvalvontapalveluiden tuottamista varten oikeusaputoimistoihin on perustettu yhteensä 505 yleisen edunvalvojan, johtavan yleisen edunvalvojan, edunvalvontasihteerin, osastosihteerin, vahtimestarin ja virastomestarin virkaa. Edunvalvonta tuotettiin vuoden 2009 alussa oikeusaputoimistoissa virkatyönä noin 29600 päämiehelle.

Järjestämislain 2 §:n 3 momentin mukaan oikeusaputoimisto voi oikeusministeriön kanssa neuvoteltuaan ostaa edunvalvontapalveluja, jos se on edunvalvontapalveluiden alueellisen saatavuuden tai muun syyn vuoksi tarpeen. Järjestämislain mukaan palveluita voitiin siirtotilanteessa ostaa hankintalain kilpailuttamista koskevien säännösten estämättä sellaiselta palveluntuottajalta, joka tuotti lain voimaan tullessa edunvalvontapalveluita. Tämän säännöksen nojalla 17 oikeusaputoimistoa ostaa edunvalvontapalveluja 25 eri palveluntuottajalta, joista 22 on kuntia. Edunvalvonta tuotetaan ostopalveluna noin 2700 päämiehelle.

Valtioneuvoston selonteossa valtiontalouden kehyksistä vuosille 2010–2013 oikeusministeriön hallinnonalakohtaisessa linjauksessa todetaan, että osa edunvalvontapalveluista hankitaan ostopalveluina. Valtion tuottavuusohjelman tavoitteena on valtion henkilöstötarpeen vähentäminen. Edunvalvonnan osalta tavoite on vähentää vuosien 2011–2015 aikana oikeusaputoimistoista 90 henkilötyövuotta. Osa vähennyksestä on jo tehty etu-

painotteisesti. Edunvalvontahenkilöstön tarpeeseen vaikuttavat sekä päämiesten lukumäärä että palvelujen tuottamistapa.

Ostopalvelujen käyttö ydintoiminnassa on oikeusaputoimistoille uusi toimintamuoto. Valtion ja kuntien viranomaisten sekä muiden hankintayksiköiden on kilpailutettava hankintansa siten, kuin laissa julkisista hankinnoista säädetään. Voimassaolevat ostopalvelusopimukset on tehty suoraan entisten edunvalvontapalvelun tuottajien kanssa ilman kilpailutusmenettelyä. Yksityisellä sektorilla ei ole vielä kehittyneitä markkinoita, joilla olisi laajasti tarjolla edunvalvontapalveluja.

Ostopalvelujen käytön laajentaminen onnistuneesti edellyttää mm. sitä, että selvitetään missä tilanteissa ja millä edellytyksillä ostopalveluja tulisi hankkia. Selvityksessä tulee huomioida myös hankinnan vaikutukset oikeusaputoimistojen itse tuottamaan edunvalvontaan, henkilöstöön, päämiehiin ja palvelutuotannon rahoitukseen.

Hankintamenettelyn toimintatavat oikeusaputoimistoissa tulee selvittää, suunnitella ja ohjeistaa huomioon ottaen sekä hankintalain että valtion ja oikeusministeriön hankintastrategian määräykset.

Tehtävät Työryhmän tulee

1. selvittää mahdollisuudet laajentaa edunvalvontapalvelujen ostamista ulkopuoliselta palveluntuottajalta
2. laatia ehdotus ostopalvelujen käytön laajentamista koskeviksi periaatteiksi
3. arvioida edunvalvontapalveluiden erilaisten tuottamistapojen etuja, haittoja, hyötyjä ja riskejä valtion oikeusaputoimistoissa päämiehille
4. selvittää oikeusaputoimistojen nykyisten ostopalvelujen toimiminen, laatu, kustannukset ja palveluntuottajien mahdollisuudet laajentaa toimintaansa
5. selvittää ostopalveluhankintojen kilpailuttamista ja hankintojen vaikutusta oikeusaputoimistojen omaan palvelutuotantoon, henkilöstöön ja päämiesten asemaan
6. tuoda esiin mahdollisia vaihtoehtoja edunvalvonnan järjestämiseksi

Työryhmän tulee antaa viimeistään 31.5.2010 väliraportti kohtaan 4 merkityn tehtävän suorittamisesta ja työnsä edistymisestä muiden kohtien osalta.

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja

Hallitusneuvos Merja Muilu, oikeusministeriö

Jäsenet

Luottamusmies Tuija Heino, Pardia ry

Ylitarkastaja Tuire Honko, oikeusministeriö

Oikeuksienvälontalakimies Liisa Murto, Näkövammaisten keskusliitto ry

Talousjohtaja Harri Mäkinen, oikeusministeriö

Johtava julkinen oikeusavustaja Tapani Ojala, Lapuan oikeusaputoimisto

Johtava yleinen edunvalvoja Antti Ollikka, Iisalmen oikeusaputoimisto

Hallitussihteeri Maaria Rubanin, oikeusministeriö

Johtava yleinen edunvalvoja Minna Sipola, Oulun oikeusaputoimisto

Toiminnanjohtaja Eeva Suonpää, Vammala-Huittisten seudun mielenterveysseura ry
Oikeusaputoimen johtaja Liisa Vehmas, Helsingin oikeusaputoimisto
Pääsihteeri Markku Ylönen, Suomen asianajajaliitto

Sihteeri

Hallitussihteeri Päivi Tiainen-Hyrkäs, oikeusministeriö

Pysyvä asiantuntija

Lakimies Liisa Lehtomäki, Hansel Oy

Työryhmiä asetettaessa ei ole voitu noudattaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n säännöstä, koska jäsenet on nimetty heidän virka- ja työtehtäviensä perusteella.

Työryhmä voi pysyvän asiantuntijan lisäksi kuulla muitakin asiantuntijoita.
Työryhmän toiminnasta aiheutuneet kustannukset maksetaan momentilta 25.01.01.

Oikeusministeri

Tuija Brax

Ylijohtaja

Kari Kiesiläinen

JAKELU Työryhmän jäsenet ja asiantuntija

TIEDOKSI Oikeusaputoimistot
Ilona –Intranet
Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus